

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. I. 20.678/2010/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a korábban Dr. K. M. ügyvéd, majd Dr. N. .Á. ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a Dr. P. D. jogtanácsos által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 6. P. 22.118/2009/30. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 32. sorszám, az alperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, mellőzi az alperes perköltség fizetésére vonatkozó rendelkezést, és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 145 000 (Egyszáznegyvenötezer) Ft elsőfokú perköltséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A perrel felmerült másodfokú költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 78 000 (Hetvennyolcezer) Ft fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes az általa vezetett "Y" típusú személygépkocsival 2007. október 31. napján közlekedési baleset részese volt, amelyben a gépjárműben utasként helyet foglaló 80 éves **C. B.** olyan súlyos fizikai sérüléseket szenvedett, hogy azokkal okozati összefüggésben 2007. november 7-én elhunyt. A baleset bekövetkezésében a felperes vétlen volt, a balesetet okozó **X** típusú tehergépjármű vezetőjének bűnösségét a... Városi Bíróság 39. B.

525/2008/22. számú ítéletével közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította.

A baleset időpontjában a felperes élettársi kapcsolatban élt a balesetben elhunyt **C. B.** unokájával, mely kapcsolatból 1993-ban és 1996-ban közös gyermekeik is születtek. 2003. évben a felperes depresszió diagnózisával neurológiai kezelés alatt állt.

A baleset következtében a felperes ugyan fizikai sérüléseket nem szenvedett, ám a baleseti élménnyel közvetlen okozati összefüggésben nála betegségként definiálható kóros pszichés státus alakult ki, mely függő és elkerülő személyiségzavarban, kevert szorongásos és depressziós zavarban határozható meg. Emiatt 2008. március 7-től 2009. március 26-ig a ... Neurózis Szakrendelése kezelte, pszichés státuszában (dependens és elkerülő személyiségzavar) számottevő javulás a felperes alapkarakteréből eredő pszichés sérülékenység okán a jövőben sem várható.

A balesetet okozó gépjármű vezetője az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződéssel.

A felperes keresetében 5 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés, annak 2007. október 3-tól járó törvényes kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A nem vagyoni kártérítést részben hozzátartozói igényként terjesztette elő **C. B.** halálával okozati összefüggésben, részben saját jogú kártérítési igényként a balesettel okozati összefüggésben az egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésére alapítottnan.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1 300 000 Ft-ot, annak 2009. szeptember 25-től járó kamatát, valamint 81 250 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 79 200 Ft le nem rótt kereseti illetéket és 21 690 Ft állam által előlegezett költséget. Határozatának indokolásában a hozzátartozói nem vagyoni kártérítésre vonatkozó igény tekintetében kifejtette, hogy a jelenlegi bírói gyakorlat az adott személyiségi jogra alapítottnan pusztán a közeli hozzátartozói jogállású személyi kört (gyermek, szülő, testvér, házastárs, élettárs és legfeljebb a nagyszülő, unoka) vonja a jogosulti, egyben az ilyen jogalapon előterjesztett nem vagyoni kártérítési igények jogosulti körébe, míg az ezt meghaladó hozzátartozói, családi kört kirekeszti a jogosulti körből. Ezért megállapította, hogy a felperes az élettársa nagyapjának az elhalálózására alapítottnan a túl távoli családi kapcsolat folytán nem vagyoni kártérítési igény érvényesítésére nem jogosult, ezért az erre irányuló hozzátartozói nem vagyoni kárigénye alaptalan.

A Ptk. 76. §-ában nevesített egészséghez fűződő személyiségi jog magában foglalja viszont a pszichés és mentális egészséghez fűződő személyiségi jogot is. A felperesnél a tragikus kimenetelű perbeli balesettel okozati összefüggésben - a beszerzett és többször kiegészített szakértői vélemény adatai alapján - megállapítható, hogy pszichés és mentális károsodás is bekövetkezett. Ezért ezen jog sérelmével okozati összefüggésben alappal

érvényesíthet nem vagyoni kártérítési igényt. Figyelemmel a hasonló tárgyú perekben született bírói gyakorlatra is a felperes oldalán értékelhető immateriális hátrányok kompenzálására alkalmasnak a 2007. évi ár- és értékviszonyok figyelembe vételével 1 300 000 Ft-ot talált megfelelőnek. A Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest a terhére megállapított marasztalási összeg után a felperes javára perköltség megfizetésére.

Az ítélet ellen mindkét fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes marasztalását 5 500 000 Ft összegre kérte felemelni. Fellebbezése indokaként előadta, hogy a hozzátartozói nem vagyoni kártérítési igény megállapításánál nem a viszony elnevezéséből, nem a rokoni kapcsolat nevesített fokából, hanem annak valóságos érzelmi tartalmából kell kiindulni. A perbeli esetben - amit a bizonyítási anyag is alátámaszt - egy szülő-gyermekei kapcsolatnál lényegesen erősebb és jelentősebb kapcsolati rendszer állt fenn. Az állami gondozásból kikerült felperes számára **C. B.** elvesztése az életet, a társadalomba való beilleszkedést, a család megtalálásának és a családban élés lehetőségének biztosítását jelentő, a vezető szerepet betöltő ember elvesztését jelentette, amely adott esetben a rokoni kapcsolatokhoz mérten is egy annál sokkal erősebb és hozzátartozói nem vagyoni kártérítést megalapozó körülményként vehető figyelembe.

A saját jogú nem vagyoni kártérítési összeg felemelését arra hivatkozással kérte, hogy a megállapított kártérítés „jelentéktelennek” tekinthető, annak felemelése az élethelyzet nehezülésével arányban álló, a munkaképességi lehetőségek pszichés károsodáson alapuló beszűkülésének megfelelő összegre történő felemelése az indokolt.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes keresetének a teljes elutasítását, javára első- és másodfokú perköltség megállapítását kérte. Fellebbezése indokaként arra hivatkozott, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem állapítható meg, miszerint a felperesnél a balesettel összefüggésben egészségkárosodás következett be, vagyis az állítható, hogy a kárt okozó magatartásból eredően a felperesnek személyi sérüléssel kapcsolatos kára nincs. Osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felperes élettársa nagyapjának az elhalálózására alapítottan hozzátartozói nem vagyoni kárigényt nem érvényesíthet. Kiemelte, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során végig arra hivatkozott, miszerint a súlyos lelki terhet, lelki traumát a nagypapa elvesztése, az elhúzódó gyászreakció okozta. A beszerzett igazságügyi pszichológus szakértői vélemény a felperes feldolgozatlan pszichotraumáját a perbeli tragikus kimenetelű balesetre vezette vissza, ami nyilvánvalóan **C. B.** elvesztésével lehet csak azonos. A kiegészítő szakértői vélemény is azt hangsúlyozta, hogy a felperest ért perbeli tragédia - amit csak néhai **C. B.** halálával lehet azonosítani - okozta a lelki sérülékenységet, illetve a lelki egyensúly elvesztését. Összességében, álláspontja szerint a felperes pszichés és mentális egészsége a hozzátartozónak tekintett személy elvesztése miatt romlott meg nem pedig a közvetlen sérülése következtében. Az alap- és a kiegészítő szakértői véleményt szakmailag hibásnak, ellentmondásosnak tartotta, mely a szakértő személyes meghallgatásával sem volt feloldható. Kifogásolta, hogy a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése a felperes túlzott mértékű követelése miatt alkalmazható lett volna.

A felek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-a (3) bekezdése alapján nem érintette a kamatfizetés kezdő időpontjának a kereseti kérelemtől eltérően történő meghatározását.

A felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését részben -, az elsőfokú perköltség vonatkozásában - találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben a tényállást feltárta, az abból levont jogi következtetései alapján hozott ítéleti döntésével is egyetértett az ítélet tábla a per fő tárgya tekintetében.

Kiegészíti azonban az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását részben a fellebbezésben hivatkozottak miatt is az alábbiak szerint:

A törvény a nem vagyoni kártérítésre jogosult hozzátartozók körét nem határozza meg, ezért jogszabály tiltó rendelkezése hiányában abba elvileg a Ptk. 685. §-ának b) pontjában meghatározott közeli hozzátartozók, valamint egyéb hozzátartozók is beletartozhatnak. Mindezekkel együtt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes hozzátartozói nem vagyoni kártérítési igény érvényesítésére nem volt jogosult.

A saját jogú nem vagyoni kártérítés iránti igénnyel kapcsolatban is osztja az ítélet tábla az elsőfokú bíróság kifejtett jogi álláspontját, a megállapított összeg alkalmas a felperest ért hátrány kompenzálására.

A 17. sorszámú kirendelő végzésben az elsőfokú bíróság a 2. pontban a szakértő feladatává tette annak megválaszolását, hogy a felperesnél kialakult pszichés, illetőleg emocionális státusznak a felperes baleseti traumatikus élménye (az a körülmény, hogy vezetője volt a vétlen gépjárműnek a halálos kimenetelű perbeli balesetnél) közvetlen okozója-e. Amennyiben a felperes státusza kialakulásának több együtt ható okozója van, úgy azokra is válaszoljon. A szakértő a 19. sorszám alatti véleménye 2. pontjában erre egyértelmű választ adott, nevezetesen, hogy a felperesnél feltárt pszichés státusz az átélt pszichotrauma közvetlen következményének tekinthető. Egyéb releváns oki tényező a feltárt pszichés státusz kialakulásában nem állapítható meg. A háttérben jól körvonalazható a baleset okozta pszichotraumára adott reakció, azaz az önbüntető működés. Mindezekből következően aggálytalanul állapítható meg, hogy a felperesnek a Ptk. 76. §-ára alapított nem vagyoni kártérítés iránti igénye a pszichés és mentális egészséghez fűződő személyiségi jogának sérülése miatt megalapozott.

A felperes munkavégzés-képtelenség vizsgálatának akkor lett volna jelentősége, amennyiben vagyoni kártérítési igényt is érvényesített volna.

Az alperes fellebbezése miatt emeli ki az ítélet tábla, hogy a Pp. 177. §-ának (1) bekezdése szerint a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához, vagy

megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki.

A Pp. 182. §-ának (2) bekezdése szerint a szakértőhöz a véleményre vonatkozóan annak előterjesztése után kérdéseket lehet intézni. A (3) bekezdés értelmében pedig ha a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával vagy más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik, vagy helyességéhez egyéb nyomatékos kétség fér, a szakértő köteles a bíróság felhívására a szükséges felvilágosítást megadni, ha pedig ez nem vezet eredményre, más szakértőt kell véleményadásra felhívni.

A perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény egyértelműen tartalmazza a felperest ért pszichés károsodások tényét és mértékét, ezért további szakértői bizonyításra nem volt szükség.

A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során az elsőfokú bíróság az eset összes körülményét megfelelően mérlegelte, aggálytalan, a Pp. 181-182. §-a szerint készült szakvélemény felhasználásával és a bizonyítékoknak a Pp. 206. §-a (1) bekezdésében írt okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperest ért nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez 1 300 000 Ft kártérítés elegendő és szükséges.

Alaposnak találta az ítéletábra az alperes fellebbezését az elsőfokú perköltség vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest perköltség megfizetésére.

A Pp. 81. § (1) bekezdése szerint részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél viseli a saját költségét.

A (2) bekezdés értelmében, ha a per kártérítésre irányul vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak. A részleges pernyertesség körében eltérő szabály érvényesül arra az esetre, ha a kár kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek megállapítása bírói mérlegeléstől függ. Arra vonatkozóan, hogy milyen eltérés lehet, illetve nem lehet, milyen eltérést lehet, illetve nem lehet nyilvánvalóan túlzottnak tekinteni, a bírói gyakorlatban pontos arányok, számadatok nincsenek, azt mindig az adott per adatai körében kell figyelembe venni és értékelni. A felperes pervesztési aránya 76,4 %-os, ezért a Pp. 81. § (2) bekezdése nem volt alkalmazható, hiszen ez a nagyságú pervesztés annyit jelent, hogy a követelt összeg nyilvánvalóan túlzott volt.

A fentiek miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltség vonatkozásában megváltoztatta, és mellőzte az alperes perköltség fizetésére vonatkozó kötelezését és a Pp.

81. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes javára perköltség megfizetésére, melynek összege meghatározásánál figyelemmel volt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglaltakra.

A fentebb kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, az alperes fellebbezése kis részben - a perköltség vonatkozásában - vezetett sikerre, fellebbezési ellenkérelmet a felek nem terjesztettek elő, így a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az ítéltábla úgy határozott, hogy a másodfokú költségeiket a felek maguk viselik.

A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, az alperes a per fő tárgya tekintetében sikertelen fellebbezése miatt az államnak külön felhívásra köteles a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

D e b r e c e n, 2011. január hó 17.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. bíró, Dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő